

ע"פ 5873/22 - דניס קסקסיץ' נגד מדינת ישראל, המתלוננת

בבית המשפט העליון

ע"פ 5873/22

לפני:

כבוד השופט ח' כבוב

המבקש:

דניס קסקסיץ'

נ ג ד

המשיבים:

1. מדינת ישראל
2. המתלוננת

בקשה לעיכוב ביצוע עונש-פיצוי כספי שהוטל על
המבקש במסגרת גזר דינו של בית המשפט המחוזי
חיפה מיום 18.07.2022 בת"פ 70206-10-21 שניתן
על ידי כבוד השופטים י' ליפשיץ, ג' ציגלר ו-ש' מנדלבוים

בשם המבקש:

עו"ד יעקב שקלאר

בשם המשיבה 1:

עו"ד אושרה פטל-רוזנברג

החלטה

1. לפניי בקשה לעיכוב ביצוע תשלומי הפיצוי שנגזרו על המבקש בבית המשפט המחוזי בחיפה (כבוד השופטים י' ליפשיץ, ג' ציגלר ו-ש' מנדלבוים) בגדר ת"פ 72006-10-21 מיום 18.07.2022, וזאת עד להכרעה בערעור שהגיש לבית משפט זה או עד לשחרורו מן המאסר שהוטל עליו.

2. המבקש הורשע, על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון שכלל את תיקון כתב האישום בלי הסכמה לעניין העונש, בעבירות מין בקטינה בת כ-9 שנים, כדלהלן: מעשה סדום בקטינה שטרם מלאו לה 16 שנים, שלא בהסכמתה

עמוד 1

החופשית, לפי 347(ב) בנסיבות אינוס לפי סעיפים 345(א)(1) ו-345(ב)(1) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: החוק); ומעשה מגונה בקטינה מתחת לגיל 16 שלא בהסכמתה החופשית, לפי סעיף 348(ב) בנסיבות אינוס סעיפים 345(א)(1) ו-345(ב)(1) לחוק.

ואלו, בתמצית, עובדות המקרה: המבקש עקב אחרי נפגעת העבירה עת חזרה לביתה מבית הספר ללא ליווי ונכנס לבניין בית מגוריה. משהיו השניים בתוך הבניין המבקש לפת אותה בחוזקה, כפה עליה לרדת במורד המדרגות, נשק לה, הרים את חולצתה ונגע בחזה, בבטנה וישבנה. לאחר מכן פשט את מכנסיו ותחתוניו והחדיר את איבר מינו לפיה מספר פעמים תוך הפעלת כוח, כשהוא אוחז בראשה בחוזקה בשל התנגדותה. וכאילו בכך לא סגי, כאשר ניסתה נפגעת העבירה לזעוק לעזרה המבקש אחז בחוזקה את צווארה, עד שהתקשתה לנשום. משסיים לבצע את זממו איים עליה שלא לספר על כך לאיש; אולם משעלתה לביתה סיפרה על שהתרחש לאחיה.

3. ביום 18.07.2022 נגזרו על המבקש 13.5 שנות מאסר בפועל בניכוי תקופת מעצרו; מאסר מותנה של 12 חודשים לבל יעבור, בשלוש השנים שלאחר שחרורו, עבירת מין או אלימות מסוג פשע; מאסר מותנה של 6 חודשים לבל יעבור, בשנתיים שלאחר שחרורו, עבירת מין או אלימות מסוג עוון. בנוסף נגזר על המבקש לשלם למתלוננת פיצוי כספי בסך של 75,000 ש"ח, שישולם בעשרה תשלומים שווים ורצופים; כאשר נקבע שהתשלום הראשון ישולם ביום 01.09.2022, ויתרת התשלומים ישולמו בתחילת כל חודש עוקב; כי אי תשלום אחד מהתשלומים יעמיד את יתרת הסכום לפירעון על אתר; כי הפיצויים יופקדו בתכנית חסכון שתפתח על שם נפגעת העבירה והיא תהיה זמינה לה רק בהגיעה לגיל 8; לצד הוראות נוספות.

4. ביום 06.09.2022 הוגש ערעור המבקש, הן על עונש המאסר שנגזר עליו הן על סכום הפיצוי, ובד בבד עתר הוא לעיכוב תשלום הפיצוי הכספי בלבד. לטענת המבקש הוא "נקלע לביצוע עבירה חד פעמית, רגעית וקצרה, בעקבות מצב נפשי מופרע ממנו סבל עקב שימוש בסמים". בנוסף נטען כי "סכום הפיצוי שנגזר על ידי בית המשפט הנכבד קמא [...] חורג לחומרה מסכומים שנפסקו במקרים דומים ומבטא את מגמת החומרה היתרה בה נקט בית המשפט הנכבד קמא בגזרו את הדין"; תוך שהוער כי גזרת סכום הפיצוי היא "בבחינת גזרה שאין המבקש יכול לעמוד בה, שכן המבקש חסר כל, משפחתו עניה, למעשה הפיצוי נגזר על הוריו המסכנים, שעובדים בעבודות דחק ומרוויחים משכורת מינימום והוטלו עליהם הוצאות משפטיות נכבדות לצורך מימון הגנתו של המבקש". זאת ועוד הוטעם, בשים לב להנחיות בית המשפט בכל הנוגע לכספי הפיצוי כמפורט לעיל, כי "הואיל וסכום הפיצוי יופקד בתכנית חסכון על שם הקטינה והתוכנית תסגר עד שהקטינה תחוגג יום הולדת 18, אין כל דחיפות ו/או נחיצות לתחילת תשלום סכום הפיצוי". בנוסף נטען כי "בהעדר כל **"שומה"** לעניין הנזק, מן הראוי להשאיר את עניין הפיצויים לאחר שיתגבשו הנזקים ויוכחו בתביעה אזרחית, ולא על דרך הקביעה השירותית, בכבוד הראוי, כפי שנעשה בתיק זה, שכן מתסקיר הנפגעת עולה כי הקטינה כלל אינה מדברת על האירוע, וכי לא נגרמו נזקים קונקרטיים". כך ועוד צוין, כי "ככל שלא יעוכב עונש הפיצויים, או לא ידחה עד לאחר שחרורו של המבקש מבית הסוהר, יגרם למבקש נזק בלתי הפיך, שכן תשלום הפיצוי הוא יסוד חשוב בשיקולי ועדת השחרורים, וכן בכל תנאי המאסר לרבות שחרור לחופשות ולהשתתפות בטיפול ובשיקום".

5. מנגד, עמדת המדינה ונפגעת העבירה היא כי דין הבקשה להידחות. בתגובה מטעמה עמדה המדינה על פסיקת בית משפט זה בכל הנוגע לעיכוב ביצוע רכיב הפיצוי בפלילים.

כך, בין היתר, ציינה המדינה כי כבר נפסק ש-"לשם עיכוב ביצוע רכיב פיצוי כספי, על המבקש להראות כי אם יזכה בערעורו לא יוכל לגבות את כספו בחזרה"; ובנסיבות העניין הוטעם, כי מקום בו הכספים, ממילא, יוחזקו בתוכנית חסכון מאוּן החשש שלא ניתן יהיה לגבותם בחזרה. עוד נטען, כי יש לדחות את טענות המבקש בכל הנוגע להיקף וטיב הפגיעה בקטינה והשלכותיה. עמדת המדינה בהקשר זה היא כי מדובר במקרה שהותיר טראומה משמעותית על נפגעת העבירה - מעתה והלאה - כפי שעולה מגזר הדין, תסקיר נפגעת העבירה שניתן בעניינה ומעדות דודתה. לא למותר לציין את טענת המדינה, לפיה, גם אם עתה נפגעת העבירה, בשים לב לגילה הצעיר, עודנה במצב 'מתגונן' או 'מופנם' ביחס

לפגיעה המינית הקשה שחוותה - לא ניתן לשלול נזקים ארוכי טווח משמעותיים. בנוסף נטען, כי בשים לב לנימוקי וטעמי בית המשפט קמא, התרשמותו הישירה מנפגעת העבירה והתסקיר שניתן בעניינה - הסיכויים להתערבות ערכאת הערעור בשיעור הפיצויים במקרה זה, קלושים. תוך שצוין כי "לא אחת נפסק כי פסיקת הפיצוי בהליך הפלילי אינה מחייבת הוכחה מדויקת של הנזק שנגרם לנפגע העבירה, וזה נקבע על דרך האומדנא בהתאם להתרשמות בית המשפט". בכל הנוגע לטעמי הבקשה שעניינים הקושי לשאת בתשלומי הפיצוי נטען, כי "ככלל אין לעכב פיצוי לנפגע עבירה בנימוק של קושי כלכלי, וכי המרכז לגביית קנסות הוא המקום הנכון להעלאת טענות מסוג [זה]".

דיון והכרעה

6. טרם אדון בבקשה לגופה, בהתאם לאמות המידה שהתוו בפסיקה, אזכיר כי חיוב עברין בתשלום פיצויים לקורבן העבירה מתבסס על סעיף 77 לחוק, ועל אף היותו חלק מגזר הדין במשפט הפלילי, הוא נושא מאפיינים אזרחיים מובהקים, בשים לב לסעיף 78 שקובע כי חיוב בפיצוי כספי הינו "כפסק דין של אותו בית משפט שניתן בתובענה אזרחית"; וכך בואר בפסיקת בית משפט זה (ע"פ 9043/12 דהן נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (24.04.2013); ע"פ 1630/15 אבו גיליון נ' מדינת ישראל, פסקה 2 (19.04.2015) (להלן: עניין אבו גיליון); ע"פ 5778/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 2 (26.08.2021) (להלן: עניין פלוני)).

לא זו אף זו, בשים לב למאפיינים האזרחיים של הפיצוי הכספי שמוטל בגזר דין, וחרף הכללים לפיהם לא נדון אדם בפלילים אלא בפניו (סעיפים 126 ו-208 לחוק), אין אנו מחויבים לקיים דיון במעמד הצדדים כאשר עסקינן אך בבקשה לעיכוב ביצוע של רכיב הפיצויים בגזר דין פלילי (עניין אבו גיליון, שם).

7. אשר לאמת המידה הנוהגת יוזכר, כי הלכה היא עמנו שבית משפט זה לא יורה על עיכוב ביצוע תשלום פיצויים לנפגע העבירה בהיעדר נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת (ע"פ 77/19 עבדל רחמן נ' מדינת ישראל, פסקה 2 (07.01.2019)). זאת ועוד, השיקולים שיש לשקול במסגרת ההכרעה בבקשה מושא ענייננו, הם אלו אשר נשקלים בעת בחינת בקשה לעיכוב ביצוע פסק דין כספי בהליך אזרחי; קרי, סיכויי ערעור ומאזן הנוחות (עניין פלוני, שם).

8. ומן הכלל אל הפרט: טענותיו של המערער מופנות, רובן ככולן, למאזן הנוחות; דהיינו לנזק שיגרם לו עקב דחיית בקשתו, ולהיעדר היכולת שלו ושל בני משפחתו לשאת, בעת הזאת, בפיצוי שנפסק כי עליו לשלם לנפגעת העבירה. ברם, הפכתי והפכתי בבקשה ובערעור ולא מצאתי ולו בדל של ראיה להוכחת טענות אלו - דומה כי המערער, על אף טענות הרבות, לא תמך את בקשתו בתשתית עובדתית כלשהיא. די בכך כדי לדחות את בקשתו. בנוסף, המבקש כלל לא נדרש לשאלת היכולת, או שמא הקושי, בגביית כספו בחזרה מן המתלוננת, במידה ויזכה בערעורו, עם זאת יוער כי ממילא בנסיבות העניין - הדין עם טענת המדינה בהקשר זה בשים לב לכך שהכסף יופקד בחסכון.

יוער, כי במצב דברים זה, ובפרט בשים לב לנקודת המוצא לפיה אין לעכב ביצוע תשלום רק בשל הגשת ערעור, איני נדרש לשאלת סיכויי הערעור, אך גם איני יכול להתעלם מכך שהערעור ניצב בפני משוכה לא פשוטה.

9. הערה בטרם חתימה: טענת המבקש באשר לנזק שנגרם, או שמא שלא נגרם לשיטתו, לנפגעת העבירה מוקשית בעיניי. כמו כן לא נעלם מעיניי האמור בכתב הערעור "שאין להחמיר היכן שניתן להקל" (שם, בפסקה 44). בתשובה לכך יאמר מיד - המעשים בהם הודה והורשע המבקש הם חמורים מאוד; מדובר בעבירות מין חמורות - מעשה סדום ומעשה מגונה בנסיבות מחמירות המשוות בהתאם לחוק לאינס - שבוצעו בנפגעת עבירה קטינה, בפתח ביתה, תוך שימוש בכוח, באופן המעורר סלידה. כפי שציינתי בהקשר אחר, ביחס לעבירות מין בכלל ועבירת האינס בפרט:

"עבירות מין הן מהעבירות החמורות שבחוק העונשין, ולא בכדי. כך בכלל ועבירת האונס בפרט. באינס יש משום חילול הגוף וכבוד האדם, הפשטת אדם מאנושיותו

וחרוב האוטונומיה שלו. אנס משתמש בזולתו ככלי לסיפוק צרכיו ויצריו המיניים; הוא הופך אותו מסובייקט לאובייקט שתכלית קיומו מתמצית בריצוי צרכיו. [...] לא זו אף זו, במקרים רבים, דוגמת המקרה שלפנינו, הצלקות העמוקות בנפש מוצאות ביטוי בפגיעה בתפקוד השוטף במסגרות החיים השונות - המקצועית, הזוגית, החברתית והאישית. מדובר אפוא בנזקים קשים מנשוא" (ע"פ 6934/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (30.06.2022)).

והדברים, בשים לב לנסיבות ביצוע העבירות, יפים גם לענייננו.

10. הבקשה נדחית בזאת.

ניתנה היום, י"ט באלול התשפ"ב (15.9.2022).

ש ו פ ט
